

Jatweefchu Awischn Stahstu nodala.

N° 57.

Sestdeen, 17. julijs. 1910.

Vasuduscha's dehs.

Holl-Rena romans, Tult. J. Laiminsch.

(Turpinalums.)

9. nodala.

Faktora mahjã odas pehz zepumeem. Krustmahte Margreeta un Lora, ar atlozitam peedurknem un aisseeteem preekschauteem rihfojas ar pihragu zepfchanu.

„Ah! Redz fur Magnufs!“ — krustmahte eesauzas. „Kã tas wakar bija gadijees, ka Lora un Oskars, divi ween, bes jums, atgreesas mahjãs?“

Magnufs peespeesti smehtjas.

„Tur ir gara wehsturi, krustmahnia.“ — wina sch teiza; — „bet man wadjadsetu parunat ar Loru.“

„Tikai neaistureet wina ilgi, mums abam dauds darba.“

Magnufs un Lora usgahja augschã — masajã weefu istabã. Lorai azim aptahrt bija melni rinkt; wina bij loti usbudinata.

„Man loti kauns par wakarbeenu, Magnufs.“ — wina teiza; — efeit til labi un peedodeet man, aismirsteet to.“

„Newaru.“ — Magnufs atbildeja, — „tas ir tahdã weibã, kã juhs to domajeet.“

Lorai azis peesagas pilnas asaru.

„Neteefajeet, Magnufs, mani bahrgi. Es raudfischu leetu islabot, bet tas nam til weegli.“

„Es nẽ, bet juhs paschi us fewi efeit bahrgi. Nedareet fewim netaisnibas.“

„Ja juhs ar to gribeet fagit, lai es turu mineto wahrdu, tad welti: es pati newaru eedomatees to mainit.“ — Lora brihdi padomajufi teiza.

„Bet waj tas buhs labi?“

„Atteezibã us Oskaru un mani, warbuht ka tas nebuhs labi.“

„Newis tã, Lora. Es runaju par fewi. Waj tas no juhsu pufes buhs labi, isfeet pee manis par fewu un nemihlet mani?“

Lora noduhra galwu.

„Ko lai es daru?“ — wina tschulsteja. — „Ja nu juhs faleet, ka tas ir fikti, ja es pee jums eetu, tad es netad ne pee weena neefchu.“ — Wina aifflahja feju ar rofam.

„Lora, par ko juhs mani tureet? Waj man tas buhtu patihkami, ka juhs wifu muhshu paliktu weena un skumtu?“

„Bet ko tad lai es daru?“

„Zuhs to pašči labi sineet, Lora.“

Wina nolaida rokas un azis winai eemirdsejas.

„Waj zuhs winu mihlejeet?“ — Magnufs waizaja.

„Neprafeet man par to, Magnufs.“

„Bet es tomehr prafu. Man ir uš to teefibas, Lora.“

„Ofkaru wiši mihlè.“

„Bet waj zuhs mihlejeet?“

„Ja.“ Lora klušam atbildeja un uš azumirkli wišs istabā apluša, titai faktā pulkstens tikščeja.

„Un winsch zuhs mihlè, jums pee wina jaet.“

„Bet es jums apfolijos . . .“

„To folijumu es atlaišchu.“

Lora raudaja, bet tās bija preeka ašaras. Magnufs eedema winai Ofkara wehstuli un raudsijas tās sejas waibstos, kad wina lašija. Bet winsch nemanija uš ņewi ne mašakās mihlestibas dsirkstelites, titai uš Ofkaru. Katra zeriiba, pat tahlā nahotnè Magnufam bij subuši.

„Zil tas ņkaiši! Zil brahligi!“ — Lora wehstuli iņlašijusi teiza.

„Ka lai es jums parahdu ņawu pateizibu? Zuhs ešat koti labi un godigi pret mani, Magnufs . . .“

„Pateiziba buhs, ka zuhs man to wehstuli atdošeet.“ Magnufs winu pahtrauja.

„Kamdehš? Waj zuhs gribeet Ofkaram pretim karot?“

„Daubši trin zirwjus tos neisleetodami.“ — Magnufs teiza.

Wina atdema wehstuli.

„Tagad raksteet atbildi.“ — Magnufs ņazija.

„Titai ne tagad.“

„Nè, tuhlin.“

Lora padewās wina gribai. Wina nošeħdās pee galda un panehma ņpalwu.

„Nè, tagad es newaru nefo rakstit!“ wina ņazija.

„Tad raksteet ko es teikšchu.“ — Magnufs teiza.

„Kamdehš, Magnufs, lihds rihtam newar gaidit?“

„Tamdehš, ja Ofkars ņchodeen nedabū atbildi, tad rihtā winsch brauks uš Angliju un atpašak wairs negreesifees nekad. Raksteet!“

Un Lora rakstija, ka Magnufs nodewis winai Ofkara wehstuli, ka wina tiz Ofkara mihlestibai un ja winsch war tehwa wehleschanos ispildit, tad wina ir ar meeru pee wina eet, ka to karsti mihlè, — ka Magnufs ir no winas folijuma atņahpees, gribedams to laimigu padarit. Lora aishimeja kuweru, ušrakstija adreši un eedema Magnufam.

„Ko zuhs ar to dariseet?“ — wina prasija.

„Wehstuli nodošchu Ofkaram.“

„Ak, nè, nè!“ — wina eesauzās. — „Atdodeet man winu! Kaut uš pušstundu, kaut zeturšni stundas! . . .“

Wina gribeja israut wehstuli Magnusam, eekhras tam rofäs un ais plezjeem. Winsch lehnam to atstuhma un isgahja. Winsch gahja pee Oskara un juta pee femis Loras miško roku peedurschanos un eeksheja bals minam tshuffsteja: — Tu neprahtigais! Tu mulkis! Neatbod winas wehstuli! Oskars nam täs wehrts! . . . — Kahrbinaschana bij leela, bet Magnufs to uswareja. Oskars winu us trepem gaidija. Kahrigi winsch sakehra wehstuli un wina feja laistijas no preefa.

„Wina ar meeru! ar meeru! Baj tew islasit?“ winsch runaja. — „Ne, tas buhs negodigi pret Loru. Runajeet tad nu wehlat par audsinaschanu. M, mihta!“

Oskars aismirdams Magnusa klahrbuhtni, nostuhpstija wehstuli, bet Magnufs sehbeja un statijas us winu. Dwehseles zihna winä bij beigufes, bet winsch bij galigi falausts.

„Es domaju, ka temi nefagaidischi!“ — Oskars teiza. — „Bet tu esi ahtri gahjis; wehl tagad esi stipri nokufis. Bet ka rihta? Baj tu domä leetu nokahrtot?“

„Tä domaju.“

„Tas buhs usdemums! Pahrllezinat diwus wetfchus, kuri neso negrib dsirdet. Kuram tad, pateesibu fatot, patifsees mainit kontraktu? . . .“

„Fagaid,“ — Magnufs aptureja. — „Mehs par wissem esam runajuschi, iskaemot mani . . .“

„Baj tu teefcham domä, ka es un Lara temi aismirfifim.“ — Oskars eefauzäs.

„Ja es tagad no wisa atfatos un wisas fetas ustrauju fem, tad man ir fawi noteikumi,“ — Magnufs turpinaja; — „No jums es prasu klusu zeefchamu.“

„Protams,“ — Oskars atbilbeja, — „wajag Loru fargat no nepatifschanam. Bet ko es? Magnufs, ja nu wifs buhs kahrtiba, ko tad tu? . . .“

Magnufs jau bija pee durwim un apstahjäs.

„Deems to fina,“ winsch atbilbeja, — „katram sawas bruhzes fahp.“

Un tad winsch isgahja; Oskars attal nosehdas pee galba un sahla lasit Loras wehstuli.

10. nobata.

Otra beendä pulksten peezos bij noteiktas deribas. Weesu istabä, kuras logi bij us eelu, wifs mirbseja un laistijas. Ghdamistabä ar isredfi us eseru bij garfch galds aptrauts ar puķu wahsem un zepumu klodam. Weesu istabä wifs bija eekahrtois preeksch deribu zeremonijas. Sahla mahjineeki fapulzetees. Anna — melnä sihda uswalkä; gubernators formas uswalkä ar selta kantem, lepns, ar garu bahrdu un bes uhfam; faktors — glumi nostuhtu gihmi frakä gehrbees, trusmahte Margreete ari melnä sihda uswalkä, ar diweem balteem fankulifcheem us peeres. Bija ari bihstaps firmu bahrdu un nopectnu feju, latinu skolas rektors ar afeem gihmja waibsteem. Pehdigi

eenahja ari Lora samtä kleitä ar platam peedurknem, kuru gali apschuhti ar baltam jakam.

„Uh! kâ tu tahda bahla?“ — gubernators wiru fshupstidams waizaja.

„No pascha rihta raud,“ — frustmahte Margreeta teiza, bet bihstaps peefihmeja, ka bruhete, kura raudot esot seewas gados laimiga.

Faktors brihnejas, kamdehl bruhtem jaraudot? Bet gubernators atbildeja, ka wiensch brihnotees wairat par to, kâ kashäs warot dejot un dseedit, kur diwi zilweki fshenot famu listeni us wifu muhschu, nesinadami, kas wiinus fagaida? Pa tam durwis atwehras un Ofkars eedrahäs glihti gehrbees un ustraukis. Ahtri wiensch isskaidroja, ka esot aiskawejees pastaigajotees, bet peezäs minutës esot bijis pilnigi gatams.

„Ari tas bahls kâ dmeelis!“ — rektors eesauzas. — „Waj schodeen ahra ir fala, ka wiifi muhsu jauneefchi tahbi kâ nosaluschi?“

„Es loti steidos schurp un leetas. Magnusam pa preekschu atnahzis,“ — Ofkars fajija.

„Ja, bet kur tad Magnus?“ — gubernators waizaja.

„Kur Magnus? — masais fcherifs ar nejauku feju un tahdâ paschâ apgehrbâ kâ gubernators, eenahtdams teiza.

„Waj wiensch buhs wehl noliktawäs?“ — faktors waizaja.

„Nè“, fcherifs atbildeja, — „wiensch sehð laikam pihpedams istabâ, weefnizâ.“

„Weefnizâ? Pihpejamâ istabâ?“ — gubernators brihnidamees atfahrtoja. — „Ro wiensch tur dara? Waj schuhpo?“

„Ro neelus! Magnus nefad neschuhpo,“ — faktors fajija.

„Al, kâ es no tam baidos!“

Sahka wini runat par Magnusu. Faktors peefihmeja, ka reifi Magnus Ofkaru pahrspehjis, palikdams par Loras bruhiganu. Gubernators spreedä, ka Ofkaram wehl par ahtri domat us prezeschanos, jo wiinam pa preekschu janobibina fawa dshwe. Scherifs eeminejäs, ka faktoram esot wehl otra meita. Faktors prafija Lorai, kur ir Helgas portreja, kuru wina nefen atsuhitijusi. Lora to atnesa.

„Kahda skaitule!“ — Ofkars fotografiju panehmis eesauzas. — „Wina buhs jau deefgan peeaugufi. Waj drihfi Helga atbrauks, faktor?“

„Nè, netif ahtri,“ — faktors atbildeja.

Seradas notars ar leelu papiru mapi.

„Reds, lo nosihmè bagata bruhete!“ — faktors joloja. — „Zil tur ruhpu, zil dokumentu wajadsigs, lai to isbotu pee wihra!“

„Taisniba, rektor, wefelu deenu mans adwokats nodarbojäs kontraktu fshahbidams, bet kawelku nefahdu neradas, tifai redsi kas!“

„Saulibas grebzeni!“ — Anna un frustmahte Margreeta abas eesauzas.

„Ja, grebzeni,“ — notars turpinaja. — „Wafarrihtâ Magnusa nekur newareja atrast, man wajadsjeja pascham tos pastellet. Un pilsehtâ neweens netiz, ka Magnus prezesces, bet Ofkars, un tapat domâ ari selikalis, wiensch

neraugotees us maneeem aifrahbijumeem, grebsenõs ir eekalis Oskara wahrdu. Pahrlabot isnahza par wehlu. Tã tas ari palifa."

"No juhs! Tas newar buht! — Oskars eesauzas peespeesti smeedamees.

Gubernators nemeerigi staigaja pa istabu, jo Magnufs wehl neeeradãs. Pils pulkstens nofita jau peezi un Magnufs eenahza weefu istabã. Gubernators brihnidamees winu apluhkoja. Magnufam mugurã bija ikdeenifchtais apgehrbs un kahjãs gari sahbaiki. No fejas winsch isftatijãs nejauks, pat nelahrtigs.

"Beratees pee leetas," — faktors teiza. Es jau wefelu pusstundu feh-roju pehz sawas pihpites, Margreeta te nelauj pihpet."

Wisi fahedãs ap galbu. Notars atwehra sawu mapi.

"Magnufs," — frustmahte Margreeta eesauzas, — "tã juhs to atkau-jeet? Pãskatatees, Oskars fehð kopã ar Loru."

"Leezet winam meerul," — Magnufs atbildeja, — "man ari te ir labi." — Un winsch nofehðãs us masa kragifcha blakus mahtei. Notars pa-nehma kontraktu un sahka staki lasit.

(Turpmal wehl.)

Schkuhni.

Antona Tschchowa. — Tull. Ludwigs G.

Pulstiens jau bija defmit wakarã. Rutscheers Stepans, fehtas puifis Mikels, no laukeem pee weztehma zeemã atbraufuschais lutscheera padehls Melks un Mikandrs, gadus septindefmit wezis, kusch katru wakarã nesa fehtã filkes pahrdot, — wisi fehðedami leelã kareefchu schkuhni ap wehja lukturi spehleja us "fehnineem". Zaur walejam schkuhna durwim wareja pahreddet wifu fehtu: leelo mahju, kurã dshwoja kungi, wahrtus, pagrabu un fehtas puifcha istabu. Wifu pahrlahja tumfa, tilai tshetri kungu logi bija sposchi apgaismoti. Etipaschu un kamanu ehnas ar us augfchu fãflectãm ilksẽm steepãs no feenas us durwu pufi un pahrfustodamãs ar trumpmaku un wehja luktura ehnam trihfeja. Wif plahnas feenas, kura atdalija schkuhni no stakã, atradãs furgi. Wareja faoft feena fmaku, ja, un no wezã Mikandra nahza nepanesama filku fmakã.

Par "fehniku" pirmais kluwa fehtas puifis, winsch noschnauzãs fartanã ruhtainã nesdogã un peenehma tahdu posu, kura pehz wina domãm lihbsinajãs fehnikam.

— No t' nu brahlit, tagad kam ween es gribefchu, tam nozirtifchu galwu! winsch leeligi peefihmeja.

Melkscham, astonus gadus wezam fehnam, ar eebalteem neapzirpTEAM

mateem, wehl tifa! weens „sitis“ istrukla no „tehnina tschinas“. Wiasch uspuhtas, farauza usazis un dusmu pilns paschkeeleja us fehtas puifcha.

— Es tuhlin pehz temis isspehleschu, weztehw', — wiasch eefauzas pahrluhkodams kahrtis. — Es sinu, tew ir kahrwa dahmele.

— Na, na, fo nu tu muklit, beids tattschu reis' to kahrtis luhreschamu! Nu, isspehlè!

Mleksis nedroschi isspehleja kahrwa kalpinu. Sehtà eefkanejäs swaninsch.

— M! kad tewi . . . — fehtas puifis peezealdamees nomurminaja. — Eij nu, tehninsch buhdams wahrius wehrt!

Kad wiasch pehz ihfa laizina atgreesäs, Mleksis jau bija prinzis, fillu wezits — saldats, bet kutscheeris — muschiks.

— Ja, waj sineet, ar to leetu pawisam tahda zuh . . . buhschana, — fehtas puifis pee kahrtim tupdamees fazija. — Ditko islaidu dakterus. Neesmot wis iswillkufchi!

— Ech, kur nu tee! Tikai smadsenes isbaltstija, wairaf nekà! Ja jau lode galwà, fo tad wehl tur dakteri . . .

— Gut bes famanas, — fehtas puifis turpinaja. — Daitam gan neiszeetis. Mleksi, neluhri kahrtis, siwens tahds; ech, janem til ais aufim! . . . Ja, dakterus islaidu, bet tehmu ar mahti eelaidu . . . Ditko tà atbrauza. Kas par waimanaschamu, kas par raudaschamu — pasargi manu dee! Saka, weens pats dehls . . . Behdas!

Wiji, isnemot Mleksi, kuresch bija nogrimis trumposchana, usmeta azis us sposchi apgaifmotajeeem istabu logeem.

— Nihitu pawehleja buht utschastotà, fehtas puifis fazija. — Pristams noklauschinaschot . . . Bet fo tad es tur? Waj t' es fo redseju? Schoricht mani pasauza, eedewa wehstuli un teiza: „Nifnes fal', eefweed pasta fastè“ un tas bija wifs. Nzis nu gan winam bija tahdas faraudatas. Seewas un behrnu nebija mahjäs, isgahja pastaigatees . . . Un eefams es nesu wehstuli, wiasch eeschahwis ar rewolweri few deniads. Pahrnahtu dsirdu tehschja fehtà kleebs pilnà kalla. Rot' es tur? Wairaf es nekò nesini.

— Deels grehts, — fillu wezits galwu purinadams aiffmakuschà balfi noteiza. — Deels grehts!

— Das wifs no leelas gudribas, — fehtas puifis striki peemahkdams fazija. — Zauram naktim fehbeja un rakstija papirus . . . Nu, muschil, fo gaibi, isspehlè! . . . Bet kungs bija labs. Pats bija sialts, melneem mateem! . . .

— Warbuht ka tas wifs notifa seeweeschu labad, — kutscheers zirsdams ar trumpas bewinu pa kahrwa tehninu fazija. — Warbuht ka wiasch eenihleja zita seewu, bet pats sawu eenihda. Das jau beechi ween noteeläs.

— Rehninsch kaujas! — fehtas puifis kauza.

Sehtà atkal eefkanejäs swaninsch. Sehtas puifis pikti nosplahwäs un isgahja. Kungu istabu logos noschibeja ehnas, kuras islifäs pehz bejojostheem pahreem. Sehtà bija dsirdama ustraukta farunaschana's un steidsiga soloschana.

— Dairam gau atkal dakteri fanahza, — kutscheers fazija, — Muhsu Mikels pawifam nofreesees . . .

— Sehta atskaneja schaufmiga waimanaschana. Meksis isbeebets paluhfojas us samu weztehwu, kutscheeri, pehz tam us logeem un fazija:

— Wintch wakar pee wahrteem man paglaudija galwu. Tu, fap' pui fen, no tahda aprinka tu efi? Weztehtin, kas tas tahds bija, kas tifo sehta waimanaja?

— Weztehws neko neatbilbedams fakahrtoja wehja luktura lampinu.

— Pasudis zilweks, — wintch pehz masa brihtina schahwedamees fazija.

— Wintch pasudis un wina behrni tapat ka pasudufchi. Tagad behrneem kas mehr ween dsihwos — jazeesch kauns.

— Atnahza atkal sehtas puifis un atpuhtas pee wehja luktura.

— Nomira! — wintch fazija. — Missuhtija us nabagu mahju pehz fcewam.

— Sai Deems dot wiram debesu walfstibu un muhschigu meeru! — kutscheers notschulsteja un pahrmeta frustu.

— Pehz wina preefschihmes, ari Meksis pahrmeta frustu.

— Tahdus zilwekus nemajaga peeminet, — fikku wezits fazija.

— Kamdehl?

— Das ir grehks.

— Das — taifniba, — sehtas puifis peekrita. — Tagad wina dwehsele teescham ir ellé, pee nelaba . . .

— Grehks, — fikku wezits peebilda. — Tahdus nemas naw wajadfigs glabat, nedf ari tahdeem wehrts us kapeem dseedat; tahdi ir aprofami tapat ka maita, bes faut kahdam behrem.

— Wezis usgehrba kamsoli un peezehlás.

— Muhsu genarala zeenigmahlei ari tapat, — wintch kamsolu augstak uswillbdams fazija, — mehsh wehl toreis bijam dsimti laudis, masakais dehls ari tapat eeschahwa ar pistoli muté. Pehz likuma isnahk, ka tahdus wajaga glabat bes mahzitajeem, bes behrem, aif kapehtas, bet zeenigmahte, protams, lai nebuhtu kauns no laudim, eefmehreja polizisteen un daktereem un zaur to wina dabuja tahdu ralfsu, it ka wintch karfoni, prahtu saudedams to isdarijis. Par naudu wifu war. Wina paglabaja, protams, ar mahzitajeem, ar leelu-leelo godu, musika ari spehleja, un wehlsak nolika sem basnizas, tamdehl jau nelaihis generalis to basnizu par samu naudu buhweja, un wifa wina dsimta sem tas ir paglabata. Bet are brahltit kas, paeet weens mehnesis, paeet otris, wehl nefas. Bet treschaja mehnesi generaleenei sino, ka no basnizas atnahkufchi fargi un wehlás ar wiku runat. Ko tad wini grib? Celaida tos pee minas; tee tuhlin winai kriht pee kahjam: „Newaram, fap' juhsu augstiba, kalpot . . . mellejeet zitus fargus, bet par mums apschehlojatees un atlaischat.“ — Kas tad tas? Kamdehl? — „Naw, fap', nekahdejabi eespehjams. Juhsu dehls waid zauram naktim sem basnizas.“

Meksis fatrihfejās un peespeedās ar waigu pee tutscheera muguras, lai nestahwetu azīs logi.

No šahfuma generaleene negribeja ne klausitees, — wezīts turpinaja. — Wišs tas, šaf', jums prasteem laudim isleekās. Miris zilweks nekad newar waidet. Sargi pehz laizina nahja atkal pee winas, bet tagad ari pats kesteris bija atmahzīs lihdsi. Tad, protams, ari kesters dsirdeja, kā tas waid. Generaleene, redsedama, ka labi wairs naw, eeflehdjās ar šaweem šargeem šawā gulamajā istabā un šafa: „Šhe jums, draugi, 25 rubli, šaf', par to juhs nakti flustinaam, tā kā neweens neredj un nedird, isroket manu nelaimigo dehlu un aproket, šaf', aij šapšehtas . . .“ M, Kungs, peedob mums grehzineekem! — šilku wezīts nopuhtās. — Gadā tīkai weena deena, kad par tahdeem war Deemu luhgt: Wafaras šwehtku šestdeenā . . . Nabageem dahwanas winu labā nedrihsti dot, grehks, bet lai apmeerinatu duhschu, war barot tīkai putnus. Generaleene pa trim deenām reisi isgahja us kruzszela un baroja putnus. Reis us kruzszela, kur gadijās, kur ne, melns šuns; peefkrehja pee maises un tahds . . . Tas jau ir šinams, kas tas bija par šuni. Pehz tam generaleene peezas deenas, kā pusmulke, ne ehda, ne dshehra . . . Peepešchi kriht dahrsā us zekeem un luhds Deemu . . . Bet nu, ardeemu, radini, lai Deems juhs šarga. Šesim, Mikel, brahlit, atwehři man wahrtus.

(Turpmat beigās.)

—+— Sihfumu plaukts. —+—

Pee rakstneezes Selmas Lagerlōf

dsihwes gahjuma (štat. 49. num. šahstu nodalā) mums peefuhtitas wehl šekofšas rindinas:

„Selma Lagerlōf isglihtibu baudijusi Stokholmas školotaju seminarā, kura kursu nobeidšot nodarbojās kā tautas školotaja un wešelus desmit gadus (1885—1895) štrahdaja Landskronas pilšehtas elementarškolā. Buhdama par tautas školotaju wina nodarbojās ari ar rakstneezību un 1890. gadā dabuja pirmo premiju par romanu „Gōsta Berlings“ konturšā, kuru šarihšoja šweedru awiše „Sdura“. No ta laika S. L. tika pašihštama papreekš šweedrijā, tad wišā Wafar-Eiropā un ari pee mums, Kreewijā, kā daubšu romanu, nowelu un pašazinu autors. S. L. ir pilnigi nazionala rakstneeze, tātšhu ne wahrdā šchaurā nosihmē, bet tuwa un šaprotama wišai zilwezei. Šaur to ari isšfai-drojās winas leele panahfumi wišā Eiropā.“

Šdewejs: Watw. Dr. Weedr. tagadejats presidents **L. Doebner.**

Redaktors: **R. Burtsch** (Burts u Klawš).

Drukats pee J. J. Steffenhagena un dehla Jelgawā.